

DÉLMAGYARORSZÁG

Kedd, 1939. VII. 25.

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

XV. évfolyam 167. szám

Városrendezés

(B. G.) A belügyminiszter nemrég rendeletet küldött Szeged város vezetőjéhez és ebben közölte, hogy a kormányzat a jövőben nagyobb gondot fordít a városrendezési és építési ügyekre. E fokozott jelentőségre való tekintettel a kormány október 1-től 15-ig ugynevezett városrendezési és építésügyi továbbképző tanfolyamot rendez, amelynek tárgya és célja a városrendezés és építés alapelveinek ismertetése, valamint igazgatásának részletes föltárása és működésének bemutatása. A gyakorlati bemutatások célja: megismertetni az ország- és városrendezés kérdéseit, közigazgatási, műszaki, gazdasági, pénzügyi, statisztikai, közlekedéspolitikai, utügyi, közüzemi, telekgazdálkodási és idegenforgalmi szempontból a várospolitikai általános elveit. Továbbá a magyar városok típusait, a zöld- és sportterületek szerepét a városrendezési tervek keretein belül, a kiszájtítás és építésügyi korszerű kérdéseit, az építésügyi szabályzatot, az építésügyi igazgatás és építésrendőri eljárás tárgycsoportjait, valamint a városrendezés és építésügyi szempontjából jelentőséggel bíró újabb terveket és munkálatokat. A cél tehát mindenképpen az, hogy a városrendezés aránylag fiatal tudományágával, illetve az alapismertekkel megismertessék a közigazgatási műszaki tisztviselőket s hogy a városrendezést és építésügyet a helyi viszonyok tekintetbevételével országsszerte egységessé tegyék. A rendelet közli a tanfolyam vezetőjének nevét: Mártonfy Károly miniszteri tanácsos, egyetemi magántanár.

Nem kétséges, hogy a tanfolyamon Szeged városi műszaki tisztviselői is részt vesznek. A tisztviselők továbbképzése és átkörének tágitása szempontjából, de különösen a városrendezés egyre jobban előrenyomuló nagy kérdéseire való tekintettel, nem is lehet akadály, hogy különösen az alföldi városok minél több tisztviselőt küldjenek a tanfolyamra. Rendkívül elhanyagolt alföldi városaink képviselői talán megértik végre: miért van elkerülhetetlenül szükség a városrendezési tervek fölállítására s miért bűncselek halogatása.

A tanfolyam — amint a rendelet kimondja — elsősorban műszaki érdekességű. Ez az első pillanatban teljesen indokoltnak látszik, hiszen a városrendezés és építésügyi elsősorban mérnöki szakembereket érdekel. A magyar közéletben azonban a műszaki emberek szinte alárendelt szerepet játszanak, éppen ezért kívánatos lenne, ha a városok fölírának a belügyminisztériumba, hogy a tanfolyamot jogászemberek is hallgathassák. A helyzet ugyanis az — még ilyen nagy városban is, mint Szeged —, hogy a műszaki tisztviselők javaslata fölött jogászok döntenek. Nem ártana tehát, ha a jogászok legalább sommásan meghallanák a tanfolyam előadóinak véleményét, fölfogását, hogy megérthessék a műszaki intézkedések primer fontosságát. Hiszen eléggé nem is kárhoztatható az a tény, hogy Szegeden — például — öt tanácsnok közül egyik sem műszaki, holott naponként adódnak olyan kérdések, ahol csak műszaki emberek volnának hivatva döntést hozni. A műszaki tisztviselők háttérbeszorítása eredményezi azután az olyan helyzetet, hogy a város nem fejlődik egészségesen. Tervek,

halaszthatatlan munkálatok buknak el azon a szomorú tényen, hogy a város műszaki tisztviselőinek nincs döntőszavú befolyásuk a városfejlesztésben és rendezésben.

Csak egy pillantást kell vetnünk „az ország második városára” s meggyőződhetünk városfejlesztésünk, rendezésünk és építésünk elhanyagoltságára. A vasuti nagyállomást a várossal összekötő sugárút mellékutcai ma is tökéletes falusi idill s elhanyagoltság állapotában leledzik. Csak azokban az utcákban van kövezés s rendezés, ahol tekintélyesszavú városatya — sohasem műszaki — lakik, vagy lakott és kötelességének ismerte föl utcájáért kiállni s kiharcolni a kövezést, parkosítást stb. Évek óta hiába készít tervet a város műszaki hivatala arról: hogyan mentesítsük az évenkénti talajvizáradástól az alsóvárosi, móravárosi és rökusi lakosság tizezeit. Hiába kérnek új csatornát és szivattyuházat a körtöltésen belüllakó adófizetők... — műszaki kérdések mostohák...

Az igaz, hogy van városrendezési térképünk, amelyet a belügyminisztérium is jóváhagyott. De mit ér ez a városrendezési térkép, ha csak arra való, hogy a Széchenyi-téren egy háromemeletes ház fölépítését megakadályozza? Ha csak abban merül ki a városrendezés minden „feladata”, hogy utcákat egyenesítgessen finomraszterezésű papíron s a gyakorlatban nem történik sem-

mi. Ha a mérnöki hivatal még arra sem képes, hogy a belvárosi házak tatarozását kötelezővé tegye tisztán esztétikai szempontból, de egy mellékmondattal érzékeltesse a rettentő nyomort, amely a szegedi építőiparban jelen van. Nemrég még szó volt a telekfölmérésekről is, hiszen kiderült, hogy a város területe és a tényleges telekhelyek között lényeges eltérés mutatkozik. Miért hunyt hamvába ez a műszaki kezdeményezés is? A felelet minden kérdésre szomorúan egyszerű: a város legfontosabb szervének, a mérnöki hivatalnak nincs önálló rendelkezési joga. Jogász-tisztviselőtől függ az egész mérnöki hivatal mozgási lehetősége. Bár a jószándékban nincs okunk kételkedni, mégis: ez egészségtelen, hatásköri kontárkodás, amit a lehető leggyorsabban meg kell szüntetni. Amikor még élt Szeged nagy építő minisztere, Klebelsberg Kunó gróf, ez a fonákság nem ütközött ki ily kirívóan, mert mindenben az volt a döntő, amit a nemes gróf akart.

Ma azonban merőben más a helyzet. A város mindenegyes polgárának föl kell ismernie a veszélyt, amely abban rejlik, hogy műszaki szakemberek alkotó munkakészsége elvész a paragrafusok kusza labirintusában. S amíg ezen nem lehet intézményesen segíteni, legalább azt tegyük lehetővé, hogy jogász-tisztviselőink is megismerjék a műszaki kérdések döntő fontosságát.

Éles nyilatkozatokkal befejeződött az egymilliárdfontos kölcsön ügye

Anglia nem ajánl fel kölcsönt Németországnak, csupán Hudson államtitkár folytatott magánbeszélgetéseket — Chamberlain és Halifax lord nyilatkozata

London, július 24. Nagy kavarodás támadt az ismeretes állítólagos milliárdfontos kölcsön körül, amelynek hullámai még hétfőn is élesen foglalkoztatták úgy a londoni, mint a berlini hivatalos köröket, bár London és Berlin már szombaton megcáfolta az állítólagos ajánlat híreit. Hétfőn a londoni lapok közléséből kiderült, hogy az ajánlat Hudson külkereskedelmi államtitkártól ered, aki kijelentette, ezt a tervet a sajtó elferdített alakban adta vissza. Egyébként csupán személyes nézetről van szó.

Valamennyi angol lap azon a nézeten van, hogy a német problémával kapcsolatos magántermészetű javaslatai miatt

megingott Hudson államtitkár helyzete.

A Daily Express úgy tudja, Hudsonnak még ezen a héten igazolójelentést kell előterjesztenie Chamberlain miniszterelnöknek. Az államtitkárnak magyarázatot kell adnia arról,

hogyan kerülhetett sor magántermészetű tervezetek előterjesztésére.

Hudson lemondott

London, július 24. Az United Press jelentése szerint a déli órákban olyan hírek terjedtek el, hogy Hudson külkereskedelmi államtitkár levelet intézett Chamberlain miniszterelnökhez, amelyben állását a miniszterelnök rendelkezésére bocsátotta. Más szóval Hudson felajánlotta lemondását arra az esetre, ha ezt Chamberlain szükségesnek látná.

A Press Assotiation szerint politikai körök nem hiszik, hogy Hudsonnak le kellene mondania. Chamberlain nyilatkozatából világosan kitűnik, hogy Hudson csak személyes nézetét fejezte ki Wohltat tanácsos előtt és egyáltalában nem ajánlott fel angol kölcsönt, ennelfogva az úgy befejezettnek tekinthető.

Halifax lord nyilatkozata

„Az angol kormánynak nincs szándékában bármiféle kölcsön-megbeszélést kezdeményezni”

London, július 24. A lordok házában Shnell, a munkáspárti ellenzék vezére felvilágosítást kért Wohltat tanácsossal, a német kormány képviselőjével folytatott állítólagos tárgyalásokról.

Halifax lord külügyminiszter így felelt: Wohltat tanácsos a német kormányt képviselte a cethalászati értekezleten és több biva-

talos személyiséggel, mindkét ország kereskedelmi és gazdasági ügyeit érdeklődő személyekkel is találkozott. Nem volt semmi szokatlan abban, hogy beszélgessenek hivatalos kötelességeik körébe tartozó ügyekről. Hudson külkereskedelmi államtitkár jelentette nekem, hogy a megbeszélések azokra a lépésekre terelődtek, amelyeket a fejlett gyáripárt üző or-